

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 2017 r.

**w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy
ptaków**

Na podstawie art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z 2015 r. poz. 266 i 470 oraz z 2016 r. poz. 1605) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków wywołanej wirusem grypy A podtypu H5 i H7, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) zakazuje się:
 - a) pojenia drobiu oraz ptaków utrzymywanych przez człowieka wodą ze zbiorników, do których dostęp mają dzikie ptaki,
 - b) wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, w którym jest utrzymywany drób, zwłok dzikich ptaków lub tusz ptaków łownych;
- 2) nakazuje się:
 - a) utrzymywanie drobiu w sposób ograniczający jego kontakt z dzikimi ptakami,
 - b) zgłaszanie do powiatowego lekarza weterynarii miejsc, w których jest utrzymywany drób lub inne ptaki, z wyłączeniem ptaków utrzymywanych stale w pomieszczeniach mieszkalnych,
 - c) utrzymywanie drobiu w sposób wykluczający jego dostęp do zbiorników wodnych, do których dostęp mają dzikie ptaki,
 - d) przechowywanie paszy dla ptaków w sposób zabezpieczający przed kontaktem z dzikimi ptakami oraz ich odchodami,

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1906).

- e) karmienie i pojenie drobiu oraz ptaków utrzymywanych w niewoli w sposób zabezpieczający paszę i wodę przed dostępem dzikich ptaków oraz ich odchodami,
- f) wyłożenie mat dezynfekcyjnych przed wejściami i wyjściami z budynków inwentarskich, w których jest utrzymywany drób, w liczbie zapewniającej zabezpieczenie wejść i wyjść z tych budynków, o szerokości nie mniejszej niż szerokość danego wejścia lub wyjścia oraz długości nie mniejszej niż 1m – w przypadku ferm, w których drób jest utrzymywany w systemie bezwybiegowym, ,
- g) stosowanie przez osoby wchodzące do budynków inwentarskich, w których jest utrzymywany drób, odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego, przeznaczonych do użytku wyłącznie w danym budynku – w przypadku ferm, w których drób jest utrzymywany w systemie bezwybiegowym,
- h) stosowanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą drobiu zasad higieny osobistej, w tym mycie rąk przed wejściem do budynków inwentarskich,
- i) oczyszczanie i odkażanie sprzętu i narzędzi używanych do obsługi drobiu przed każdym ich użyciem,
- j) powstrzymanie się przez osoby, które w ciągu ostatnich 72 godzin uczestniczyły w polowaniu na ptaki łowne, od wykonywania czynności związanych z obsługą drobiu,
- k) dokonywanie codziennego przeglądu stad drobiu wraz z prowadzeniem dokumentacji zawierającej w szczególności informacje na temat liczby padłych ptaków, spadku pobierania paszy lub nieśności,
- l) przechowywanie ściółki dla ptaków w sposób zabezpieczający przed kontaktem ze zwierzętami, w szczególności dzikimi ptakami oraz ich odchodami,
- m) nabywanie i stosowanie wyłącznie ściółki zabezpieczonej przed kontaktem ze zwierzętami, w szczególności dzikimi ptakami oraz ich odchodami, ze znanych źródeł pochodzenia.

2. Posiadacz drobiu zawiadamia organ Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej o wystąpieniu u drobiu następujących objawów klinicznych:

- 1) zwiększonej śmiertelności;
- 2) znaczącego spadku pobierania paszy i wody;
- 3) objawów nerwowych takich jak: drgawki, skręty szyi, paraliż nóg i skrzydeł, niezdolność do ruchu;

- 4) duszności;
- 5) sinicy i wybroczyn;
- 6) biegunki;
- 7) nagłego spadku nieśności.

3. Dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich zgłaszają organowi Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższemu podmiotowi świadczącemu usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej przypadki zwiększonej śmiertelności dzikich ptaków.

§ 2. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków (Dz. U. poz. 2091).

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z późn. zm.).

Zgodnie z dotychczasową wiedzą na temat sezonowej dynamiki zakażeń wirusami grypy u dzikich ptaków, częstotliwością występowania zakażeń jest najwyższa jesienią, a najniższa wiosną, co wiąże się ze wzrostem poziomu odporności populacyjnej. Dodatkowo wzrost temperatury otoczenia wpływa ujemnie na zdolność przeżywania wirusa w środowisku. W związku z tym, począwszy od wczesnej wiosny, należałoby oczekiwać tendencji spadkowej, jeśli chodzi o występowanie wirusa u ptaków wolno żyjących i związane z tym niższe ryzyko dla drobiu, szczególnie przyzagrodowego i tych kategorii drobiu fermowego, którego uwarunkowania fizjologiczne wymagają utrzymywania na zewnątrz (dotyczy to głównie gęsi czy tzw. niosek z wolnego wybiegu).

W ostatnim czasie dane krajowe wskazują na poprawę sytuacji w zakresie występowania zakażeń u dzikich ptaków: w styczniu 2017 r. zanotowano obecność wirusa w populacji wolno żyjącej w 27 lokalizacjach, w lutym w 35 lokalizacjach, a do 15 marca tylko w 1 lokalizacji. Informacje na temat mniejszej liczby przypadków u dzikich ptaków pochodzą również z innych państw Europy (np. Słowenii). Pośrednim, ale miarodajnym wskaźnikiem oceny zagrożenia jest również sytuacja u drobiu przyzagrodowego, który ze względu na niższy niż u drobiu komercyjnego poziom bioasekuracji jest bardziej narażony na wprowadzenia wirusa od dzikich ptaków i w ten sposób jako ogniwo pośrednie - pomiędzy ptactwem dzikim i hodowlanym, stanowi miarodajny wskaźnik. Liczba ognisk u drobiu przyzagrodowego, w poszczególnych miesiącach kształtowała się następująco:

- grudzień 2016: 8 ognisk
- styczeń 2017: 9 ognisk
- luty 2017: 7 ognisk
- marzec 2017 (do 15 marca): 2 ogniska

W odniesieniu do drobiu fermowego, sytuacja również uległa znaczącej poprawie. Obecnie obszarami podwyższonego ryzyka są jedynie poszczególne powiaty.

W związku ze zmniejszoną częstotliwością występowania ognisk i wystąpień grypy ptaków podtyp H5N8, wyższą temperaturą oraz nasłonecznieniem, na co wrażliwy jest wirus

grypy ptaków należy uchylić rozporządzenie, które nałożyło bardzo restrykcyjne środki na hodowców drobiu, zwłaszcza konieczność utrzymywania drobiu w odpowiednim zamknięciu. Rozporządzenie to obowiązuje od grudnia 2016 r., co w pewnych sytuacjach zaczęło prowadzić do trudności z utrzymaniem drobiu we właściwych warunkach, a tym samym nie pozwalało na wykonanie przepisów o dobrostanie zwierząt. Powyższe pozwoli na przywrócenie dobrostanu dla drobiu, który wymaga kontaktu ze słońcem i świeżym powietrzem. Jednocześnie przepis mówiący o utrzymywaniu drobiu w sposób ograniczający ich kontakt z dzikimi ptakami informuje o tym, że zagrożenie związane z grypą ptaków nie ustąpiło całkowicie i posiadacze drobiu powinni w odpowiedzialny sposób postępować w swoich gospodarstwach. Zwłaszcza ograniczyć dostęp drobiu do zbiorników wodnych gdzie dostęp mają również dzikie ptaki. Starać się wypuszczać drób na terenie gospodarstwa, gdzie przebywa człowiek, co w naturalny sposób będzie odstraszało dzikie ptactwo od przebywania w zbyt bliskiej odległości. W gospodarstwach stosowane mogą być również ultradźwiękowe odstraszacze, siatki, itp. sposoby mające na celu ograniczenie do minimum ryzyka kontaktu z dzikim ptactwem.

Niezależnie od powyższego właściwy miejscowo powiatowy lekarz weterynarii lub wojewoda, w przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia grypy ptaków może w drodze aktu prawa miejscowego wprowadzić odpowiednie środki, w tym konieczność utrzymywania drobiu w zamknięciu. Wprowadzenie takich środków będzie się wtedy ograniczało do obszaru, na którym aktualnie zaistnieje zagrożenie związane z daną chorobą zakaźną zwierząt.

Ponadto uchylony zostaje zakaz organizowania targów, wystaw i pokazów. Targowiska są objęte nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej, co warunkuje ochronę przed rozprzestrzenianiem się chorób zakaźnych zwierząt. Jednocześnie wprowadzenie możliwości legalnej sprzedaży na targowiskach, powinno ograniczyć nielegalny obrót drobiem poza miejscami do tego przeznaczonymi. Ponadto w sytuacji zagrożenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt właściwy miejscowo powiatowy lekarz weterynarii lub wojewoda ma kompetencje do wprowadzenia odpowiednich środków, w tym zakazu organizowania targów, wystaw i pokazów na danym terenie.

Jednocześnie należy podkreślić jak istotnym elementem bioasekuracji gospodarstwa jest właściwe zabezpieczenie ściółki przeznaczonej dla drobiu. W kontekście aktualnej sytuacji epizootycznej (HPAI: H5N8 i H5N5), najważniejszym zagrożeniem i pierwotnym źródłem zakażenia dla drobiu są ptaki dzikie, wydalające wirus w dużych ilościach wraz z odchodami.

Do zakażenia drobiu dochodzi nie tylko przez kontakt bezpośredni z ptakami dzikimi, ale też pośredni. Może to nastąpić przez zanieczyszczone kałem i moczem przedmioty, pasze lub, jak wskazują ostatnie doniesienia z dochodzeń epizootycznych w ogniskach grypy ptaków, zanieczyszczoną odchodami dzikich ptaków ściółkę.

Materiał używany do ścielenia podłoża dla drobiu może, zatem stanowić ważny wektor wprowadzenia wirusa do stada.

Na podstawie dostępnych informacji można domniemywać, że w kilku ogniskach (szczególnie u gęsi) źródłem zakażenia była słoma, stojąca na polu w balotach (lub kostkach) i niezabezpieczona przed dostępem dzikiego ptactwa. Należy podkreślić, że praktyka „dościelania” obiektów jest bardzo powszechna (w wielu obiektach nawet dwukrotnie w ciągu dnia). Jeśli słoma nie zostanie poddana odpowiednim zabiegom, ryzyko powstania ogniska HPAI jest bardzo wysokie.

Ryzyko to można zminimalizować wprowadzając przepis nakazujący zabezpieczenie słomy przez umieszczanie jej w budynkach (np. stodołach), a na polach pod szczelnym przykryciem. Natomiast po wprowadzeniu do gospodarstwa zewnętrzna część balotów, stanowiąca największe ryzyko, powinna zostać poddana odkażeniu, przy użyciu środków możliwych do stosowania w obecności ptaków, a ponowne odkażenie materiałów używanych, jako ściółka powinno mieć miejsce po jej wprowadzeniu do obiektu i dościeleniu.

Stąd należy podkreślić konieczność zabezpieczania ściółki używanej w gospodarstwach przy hodowli drobiu i to w skuteczny sposób, czyli zapewniający pełne i dokładne okrywanie materiału, który jest przeznaczony na ściółkę lub trzymanie go w zamkniętych pomieszczeniach. Wiedza ta jest to obecnie propagowana przez Inspekcję Weterynaryjną oraz Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy podczas spotkań, prelekcji oraz wśród hodowców drobiu. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niezabezpieczona ściółka nie będzie mogła być stosowana dla drobiu. Niezabezpieczona ściółka posiadana w gospodarstwie powinna mieć zdjętą wierzchnią warstwę, która mogła zostać zanieczyszczona przez ptaki, a następnie powinna zostać zabezpieczona (np. poprzez jej przykrycie) przed dostępem dzikich ptaków.

Jeżeli właściciel odpowiednio nie zabezpieczy ściółki, to nie będzie mógł jej stosować do czasu ustąpienia zagrożenia związanego z grypą ptaków i uchylenia przepisów wprowadzanych projektowanym rozporządzeniem.

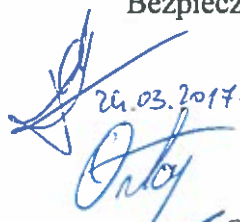
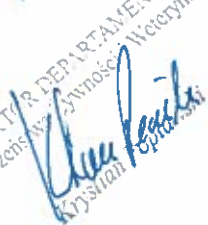
Projektowane rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Wejście w życie projektowanego rozporządzenia w powyższym terminie nie będzie stanowiło naruszenia zasad demokratycznego państwa prawnego, ponieważ znosi ono najbardziej restrykcyjne środki, które obecnie obowiązywały posiadaczy drobiu. Natomiast proponowane rozwiązania, które są nim wprowadzane nie powodują większych obciążeń niż obecnie obowiązujące. Stanowią one zabezpieczenie epizootyczne dla hodowli drobiu w Rzeczypospolitej Polskiej, przez minimalizowanie niebezpieczeństwa przeniesienia tej choroby z ptaków dzikich na drób. W związku z powyższym jednocześnie odstąpiono od konsultacji społecznych.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji i aktów normatywnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

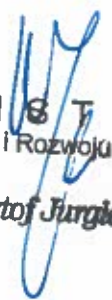
Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został umieszczony w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Opracowano w Departamencie
Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii:

26.03.2017

WZ DYREKTORA
DEPARTAMENTU BEZPIECZEŃSTWA
ŻYWNOSCI I WETERYNARII
Hanna Kosińska
ZASTĘPCA DYREKTORA

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii

Akceptował:

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Krzysztof Jungiel

Nazwa projektu rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków u drobiu Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu Pani Ewa Lech	Data sporządzenia 17 marca 2017 r. Źródło: Wykonanie upoważnienia zawartego w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z późn. zm.). Nr w wykazie prac:
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zniesienie restrykcyjnych wymagań w odniesieniu do drobiu, związanych z występowaniem grypy ptaków podtyp H5N8. Wprowadzenie rozwiązań stanowiących zabezpieczenie epizootyczne dla hodowli drobiu w Rzeczypospolitej Polskiej, przez minimalizowanie niebezpieczeństwa przeniesienia tej choroby z ptaków dzikich na drób.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W związku ze zmniejszona częstotliwością występowania ognisk i wystąpień grypy ptaków podtyp H5N8 należy uchylić rozporządzenie, które nakłada bardzo restrykcyjne środki na hodowców drobiu, zwłaszcza konieczność utrzymywania drobiu w odpowiednim zamknięciu. Pozwoli to na przywrócenie dobrostanu dla drobiu, który wymaga kontaktu ze słońcem i świeżym powietrzem.

Jednocześnie wprowadzane są rozwiązania, które nie powodują większych obciążeń dla obywateli niż te obecnie obowiązujące.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W innych państwach członkowskich, w zależności od kraju wprowadzane są krajowe regulacje prawne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Podmioty utrzymujące drób w gospodarstwach	• Stada kur hodowlanych: 2 485 stad, 26 453 651 szt. • Stada kur niosek: 3 105 stad, 76 374 548 szt. • Stada brojlerów: 39 485 stad, 964 939 120 szt. • Stada indyków hodowlanych: 239 stad, 639 548 szt. • Stada indyków rzeźnych: 7 281 stad, 46 160 836 szt. • Stada gęsi: 1 905 stad, 6 289 304 szt. • Stada kaczek: 2 109 stad, 14 549 657 szt.	Główny Inspektorat Weterynarii - dane za rok 2015 odnośnie stad będących pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej.	Projekt oddziałuje na gospodarstwa zlokalizowane na obszarze kraju, w których utrzymywany jest drób. W większości przypadków w gospodarstwach, w których utrzymywany jest drób są kurniki lub inne obiekty w których można zamknąć te ptaki na noc, a tym samym istnieje infrastruktura umożliwiająca zminimalizowanie możliwości kontaktu z ptakami dzikimi. Tym bardziej, że już w 2007 r., gdy wystąpiła grypa ptaków w Polsce wprowadzone zostały podobne rozwiązania. W przypadku gospodarstw, które jednak nie posiadają takich miejsc koniecznym będzie dostosowanie się do projektowanych przepisów.
Organy Inspekcji	Główny Lekarz Weterynarii	Główny Inspektorat	Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1

Weterynaryjnej, w tym powiatowi lekarze weterynarii	16 wojewódzkich lekarzy weterynarii 305 powiatowych lekarzy weterynarii	Weterynarii	ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1077) Inspekcja Weterynaryjna jest zobowiązana do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt objętych obowiązkiem zwalczania, w tym grypy ptaków. W związku z powyższym projektowane przepisy nie powodują dodatkowych obciążeń dla organów Inspekcji Weterynaryjnej.
--	--	--------------------	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

[illegible]

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie wywierać skutków finansowych na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

X nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

- ☐ tak
☐ nie
☐ nie dotyczy

- ☐ zmniejszenie liczby dokumentów
☐ zmniejszenie liczby procedur
☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

- ☒ zwiększenie liczby dokumentów
☒ zwiększenie liczby procedur
☒ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

- ☐ tak
☐ nie
☒ nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:		☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na pozostałe obszary, w tym zdrowie ludzi.		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Projektowane rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Nie dotyczy.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
Brak.			